

Aanvulling op aanvraag – beantwoording aanvullende vragen (zaaknummer 821803)

Voorschrift 17 – Euthanasie van dieren

1a. Welke protocollen worden bedoeld?

In het wijzigingsverzoek is verwezen naar “geldende protocollen”. Hierbij is de formulering niet volledig juist geweest.

Binnen Wageningen University & Research wordt gewerkt conform de relevante Europese en nationale wet- en regelgeving op het gebied van dierproeven en dierenwelzijn, waaronder de Wet op de dierproeven en de daaruit voortvloeiende toetsing door de Instantie voor Dierenwelzijn (IvD) en – waar van toepassing – de Centrale Commissie Dierproeven (CCD).

In dit kader wordt onder andere aansluiting gezocht bij bestaande richtlijnen, zoals de handreiking “Dierproeven met wilde dieren in hun biotoop”, waarin wordt verwezen naar toegestane methoden en kaders zoals vastgelegd in geldende regelgeving.

Aanvullend wordt benadrukt dat het in dit voorschrift uitsluitend gaat om situaties waarbij:

- dieren reeds lijdend worden aangetroffen in het veld; of
- dieren als gevolg van vang- of onderzoekshandelingen onvoorzien zodanig letsel oplopen dat sprake is van ernstig en onherstelbaar lijden.

In dergelijke situaties is euthanasie de meest humane handeling om verder lijden te voorkomen. Het betreft nadrukkelijk niet het doden van dieren ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, maar uitsluitend het voorkomen van onnodig dierenleed.

De uitvoering van euthanasie vindt plaats door daartoe deskundige en geïnstrueerde personen, conform de geldende wettelijke kaders en interne borging binnen Wageningen University & Research.

De formulering in het wijzigingsverzoek had explicieter moeten maken dat het hier primair gaat om toepassing van deze wettelijke kaders en borging via WOD/IvD/CCD.

Voorschrift 18d – Weersomstandigheden

2a. Nader toelichten waarom dit onderdeel kan vervallen

Het opnemen van weersomstandigheden in het jaaroverzicht is naar ons begrip bedoeld om inzicht te geven in omstandigheden waaronder onderzoekshandelingen plaatsvinden, bijvoorbeeld wanneer specifieke methoden afhankelijk zijn van weers- of temperatuurcondities.

In de praktijk hebben de meeste onderzoeken binnen deze ontheffing echter een langere looptijd en bestaan zij uit meerdere veldmomenten onder wisselende omstandigheden. Hierdoor kan in het jaaroverzicht doorgaans slechts een algemene aanduiding worden opgenomen, zoals “variërende weersomstandigheden”. Deze informatie heeft geen onderscheidend of toetsbaar karakter.

Daarnaast worden relevante randvoorwaarden voor uitvoering van onderzoek, waaronder eventuele weersafhankelijkheden, reeds geborgd in:

- de deskundigheid van betrokken onderzoekers;
- de projectplannen die voorafgaand aan uitvoering aan het bevoegd gezag worden verstrekt.

In de jaaroverzichten worden reeds alle voor toezicht en beoordeling relevante gegevens opgenomen (zoals locaties, methoden, soorten en aantallen). Het opnemen van generieke weersinformatie voegt daar in de praktijk geen inhoudelijke of controlerende waarde aan toe.

Om die reden verzoeken wij onderdeel 18d te laten vervallen.

Voorschrift 20 – Inzet van levende dieren als lokaas

3a. In welke uitzonderlijke gevallen zijn levende dieren als lokaas benodigd?

Dit betreft specifieke situaties bij onderzoek aan roofvogels. In dergelijke gevallen is gebleken dat roofvogels in veel of vrijwel alle gevallen niet of nauwelijks reageren op opgezette, dode of kunstmatige lokmiddelen.

Het kan hierbij gaan om:

- gebruik van levende, tamme duiven of muizen in een goed afgeschermd vangopstelling;
- inzet van een valkeniersvogel (zoals een oehoe of woestijnbuizerd) nabij een nest met jongen om een verdedigingsreactie uit te lokken.

De inzet van levende lokdieren is gericht op het snel uitlokken van een reactie, zodat de duur van verstoring en stress voor de te vangen roofvogel zo kort mogelijk blijft.

3b. Op welke schaal worden levende dieren als lokaas ingezet?

Naar huidige inschatting betreft dit circa 30 vangsten van roofvogels op jaarbasis waarbij gebruik wordt gemaakt van levende lokdieren.

3c. Welke dieren worden ingezet als levend lokaas?

Dit betreft:

- tamme duiven;
- muizen;
- valkeniersvogels, zoals oehoes en woestijnbuizerds.

3d. Welke alternatieve methoden zijn onderzocht?

Alternatieve methoden die zijn toegepast of onderzocht omvatten onder andere:

- gebruik van dode prooidieren;
- gebruik van opgezette roofvogels.

Uit praktijkervaring blijkt dat deze methoden vaak onvoldoende effectief zijn, met name omdat beweging van het dier een cruciale prikkel vormt voor het uitlokken van een reactie.

Daarnaast leidt een minder effectieve methode vaak tot:

- langere verstoringsduur;
- meer stress voor de te vangen roofvogel.

De inzet van levende lokdieren wordt daarom in deze specifieke gevallen als de meest effectieve en, in termen van totale verstoringsduur, minst belastende methode beschouwd.

3e. Hoe wordt welzijnsaantasting van lokdieren voorkomen?

Er worden maatregelen getroffen om het welzijn van lokdieren te borgen:

- Prooidieren worden geplaatst in goed afgeschermd vangopstellingen, zodat fysiek contact niet mogelijk is;
- De duur van blootstelling wordt zo kort mogelijk gehouden;
- Monitoring vindt continu plaats (o.a. via live-view systemen);
- Onderzoekers bevinden zich in de directe nabijheid om snel in te grijpen;
- Valkeniersvogels zijn gewend aan deze setting en worden aanvullend beschermd (bijvoorbeeld met gaasconstructies).

Daarnaast geldt dat voor onderzoeken die onder de Wet op de dierproeven vallen vooraf toetsing plaatsvindt door de IvD en – indien van toepassing – de CCD, waarmee dierenwelzijn expliciet wordt beoordeeld en geborgd.

Voorschrift 21 – Delen van onderzoeksdata

4a. Nader toelichten intellectueel eigendom en gegevensdeling

Het huidige voorschrift verplicht tot invoer van alle tijdens onderzoek verzamelde gegevens in databanken zoals NDFF, Telmee.nl of Waarneming.nl.

Wageningen University & Research onderschrijft het belang van het beschikbaar stellen van natuurgegevens en deelt gegevens waar dit mogelijk en toegestaan is. In de praktijk kan echter niet in alle gevallen aan een generieke verplichting tot gegevensdeling worden voldaan.

Een deel van de gegevens wordt verzameld in opdracht van derden. Op deze gegevens kunnen contractuele afspraken, intellectuele eigendomsrechten of vertrouwelijkheidsverplichtingen rusten die openbaarmaking beperken. Dit kan ook betrekking hebben op waarnemingsgegevens (zoals soort en locatie) wanneer deze onderdeel uitmaken van een dataset waarvan eigendom bij een opdrachtgever ligt.

Daarnaast kunnen gegevens betrekking hebben op kwetsbare soorten of gevoelige locaties, waarbij verspreiding ongewenste effecten kan hebben.

In dergelijke gevallen blijven de gegevens wel beschikbaar binnen Wageningen University & Research voor verantwoording en toezicht, maar worden deze niet automatisch extern gedeeld.

Wij verzoeken daarom voorschrift 21 als volgt aan te passen:

“De tijdens onderzoek verzamelde gegevens worden, voor zover dit niet strijdig is met contractuele verplichtingen, intellectuele eigendomsrechten, vertrouwelijkheidseisen of belangen van soortenbescherming, ingevoerd in een daarvoor geschikte databank zoals NDFF, Telmee.nl of Waarneming.nl. Gegevens die niet kunnen worden gedeeld blijven beschikbaar voor toezicht en verantwoording aan het bevoegd gezag.”